मानीय प्रत्याक्रम्य शेषेण ध्रुवामभिघार्यानुपूर्वꣳ हवीꣳष्यभिघारयन्त्युपभृतमन्त-त इति ।

एवं प्रवृद्धौ ॥२३॥ प्रयाजप्रवृद्धावेवमेव चतुर्थे-चतुर्थे समानयनं कार्यम् · वरुणप्रघासेषु नवभिः प्रयाजैः · पशौ दशभिः चतुर्थे समानीय चतुर्थमारभ्य पुनश्चतुर्थे सप्तमे तमारभ्य चतुर्थे दशमे · अत एव याज्ञिका वदन्ति चतुर्थसप्तमदशमेषु समानयनमिति ।

अनुयाजेषु च ॥२४॥ अनुयाजेष्वपि प्रवृद्धौ एवं ज्ञेयम् · वरुणप्रघासेषु पशौ शाखान्तरात् ।

उत्तरां जुहूमध्युह्य प्राचीमवहृत्य जुहोति ॥२५॥ जुहूमुत्तरामुपरिमार्गेणैव प्राचीमवहृत्य उपभृदग्रेणावतार्य [1] जुहोति प्रथमं प्रयाजम् पुनरप्यध्युह्य तेनैव मार्गेण उपभृत उपरि निधाय पुनस्तथैवावहृत्य जुहोति · एवं प्रतिप्रयाजम् न सकृदवतारितया सर्वानिति । उपभृदग्रप्रदेशेनैव जुहूं अवहरणाध्यूहने कार्ये न पार्श्वमार्गेण ।

एवꣳ सर्वत्र ॥२६॥ न केवलं प्रयाजेषु सर्वहोमेष्वेवं ज्ञेयम् जुहूं अवतारणाध्यूहने प्रतिहोमम् ॥ ॥ द्वितीया कण्डिका ॥२॥ ॥

अथ पद्धतिः ॥

ततो जुहूमुपभृतोऽग्रस्योपरिमार्गेण प्राचीमिवावतार्य दक्षिणपरिधिसं[नि]धिमन्ववहृत्येत इन्द्रो वीर्यमिति (२.८-१.) मन्त्रेणाग्नेर्दक्षिणपार्श्वे समिद्धे ऋजुं दीर्घं संततं प्राञ्चमुत्तराधारं जुहोति ओ३मिदमिन्द्राय न ममेति त्यागः । ततः स्रुचोः परस्परं स्पर्शमकुर्वन्नेव दक्षिणेन पादेनाग्रतोऽग्रतः प्रेरितेन प्रत्यागत्य जुहूस्थेनाज्येन ध्रुवास्थमाज्यं जुहूमेव समनक्ति सं ज्योतिषेति (२.१.) मन्त्रेण जुहूं ध्रौवाज्यमध्ये विन्दुं पातयतीत्यर्थः · तत उपभृतं सव्ये गृहीत्वा दक्षिणेन जुहूं प्रस्तरस्योपरि निधाय वेदं सव्येन गृहीत्वोपभृतं जुहूं उत्तरतः स्वस्थाने निदध्यात् । ततो होतारं प्रादक्षिण्येन मुक्तोत्करमपरेण प्राङ्मुखोऽध्वर्युरिध्मसंनहनान्यादायोऽश्रावयेत्याह · ततोऽग्नीद्दक्षिणामुखोऽध्वर्युमुत्तरेण स्थितः स्फ्यसंनहने पाणौ

[1] उपभृदुपरि कृत्वा प्रागग्रामवतार्य Mahâd.